

HET GESLACHT 'S GRAVESANDE TE DELFT, ZIJN HERKOMST EN ZIJN WAPEN
(GEVIERENDEELD, 1 EN 4 VLAANDEREN, 2 EN 3 HOLLAND)

Met medewerking van G.L. van Eendenburg, P. Flippo en Ir. F. Kwekel

In zijn *Armorial général* heeft J.B. Rietstap het wapen van het geslacht 's Gravesande te Delft¹ als volgt beschreven: "Ecartelé, d'or au lion de sable, armé et lampassé de gueules, et d'or au lion de gueules, armé et lampassé d'azur; au filet de sable en bande, brochant sur le tout. Casque couronné. Cimier: une queue de paon, au naturel"².

In *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, jg. 2 (1885), p. 263, rechterkolom noot 1, beschreef Mr. H.J. Koenen dit wapen als volgt: gevierendeeld, 1 en 4 in goud een rood getongde en genagelde zwarte leeuw, 2 en 3 in goud een blauw getongde en genagelde rode leeuw, en over alles heen een smalle rechterschuinbalk³; helmteken: een pauwestaart.

De overeenkomst met het wapen van de graven van Henegouwen en Holland - afgezien van de schuinstaak, die als teken van bastaardij gold - wekt de indruk dat het geslacht 's Gravesande te Delft in de veronderstelling verkeerde van een bastaard van de graven van Holland uit het Henegouwse huis af te stammen.

R.T. Muschart vond overigens dat Rietstap's beschrijving van het wapen niet deugde; zijns inziens diende de schuinstaak te vervallen⁴.

¹ In dit artikel is uitsluitend sprake van het Delftse geslacht 's Gravesande waarvan het wapen door Rietstap beschreven is. Er waren tegelijkertijd nog andere dragers van die naam in Delft. In de achttiende eeuw voerde Ds. Adrianus 's Gravezande te Middelburg het hier besproken wapen, hoewel hij niet van het geslacht 's Gravesande te Delft afstamde, vgl. *De Nederlandsche Leeuw*, jg. 78 (1961), kol. 329-340.

² J.B. Rietstap, *Armorial général*, deuxième édition, tome I, Gouda 1884, p. 821.

³ J.B. Rietstap had een jaar tevoren in zijn *Armorial général* gesproken van een "filet de sable en bande, brochant sur le tout" en daarmee reeds aangegeven dat het een (rechter)schuinstaak betrof.

⁴ Centraal Bureau voor Genealogie, collectie Muschart, fiches, 34 e, 's Gravesande: "Deugt niet; die schuinstreep moet weg."

Ook in de wapentekeningen van Willem van der Lely (1698-1772) wordt het wapen 's Gravesande zonder schuinstaak weergegeven⁵. Nu is het op zich niet ongewoon dat een bastaardtak de schuinstaak in zijn wapen weglaat of door een barensteel vervangt, doch in het geval van het geslacht 's Gravesande ligt de zaak vermoedelijk anders.

In een handschrift van Van der Lely treft men de wapenkwartierstaten aan van de Delftse veertiggraden "Hugo S'Gravesande Adriaensz." (1633-1699) en "Dr. Cornelis Isacsz. S'Gravesande" (1631-1691)⁶. Zij en hun voorouders in de mannelijke lijn tot en met hun overgrootvader "Doe S'Gravesande" zijn allen voorzien van het wapen 's Gravesande zonder schuinstaak. Maar hoogst ongebruikelijk kent Van der Lely aan de echtgenote van "Doe S'Gravesande", "Anna Pietersdr.", hetzelfde wapen toe - zij het onmiskenbaar mét een schuinstaak.

Het wapen 's Gravesande lijkt dan ook geïnspireerd te zijn door het nagenoeg identieke wapen van deze "Anna Pietersdr." Het kwam vaker voor dat iemand bij gebrek aan een eigen wapen dat van een voorouder in vrouwelijke lijn aannam⁷. Het geslacht 's Gravesande moet van deze gang van zaken weet hebben gehad: een schuinstaak was in zijn geval niet aan de orde want het stamde niet in de mannelijke lijn van een bastaard af. Hoewel ik Van der Lely's bron voor het wapen van "Anna Pietersdr." niet ken, neem ik aan dat hij zijn inlichtingen bij één of meer van de nakomelingen ingewonnen heeft.

⁵ GA Delft, collectie Van der Lely, nr. 23, Oude Kerk, fol. 40 (naar grafsteen 1691), 53 (naar grafsteen 1665), nr. 25, fol. 15, 35, 96, 104, 130, 148, 150, 161, 221. Namen ende Wapenen der Ed. Agtbaare Heeren Veertigh Raaden der Stad Delft, zedert den Jaare 1476 [...]. Ex sigillis et antiquis monumentis collegit et delineavit Wilh[elmu]s van der Lely I.U.D. Hend[ricus] de Leth fecit et excudit anno 1738.

⁶ GA Delft, collectie Van der Lely, nr. 25, resp. fol. 15 en 35.

⁷ Zo ontleende het geslacht Huytgenhoeck te Rotterdam zijn wapen aan dat van Jan Symonsz. (afgebeeld op de grafsteen Van der Burch in de kerk van 't Woudt): twee afgewende paalsgewijs geplaatste zalmen. Pieter Allertsz. (Huytgenhoeck) was een zoon van Allert Jansz. en Margriet (Griet) Pietersdr. Margriet Pietersdr. was een dochter van Pieter Jansz., die een zoon was van Jan Symonsz. Vgl. G.J.J. van Wimersma Greidanus, Kwartieren Greidanus-Jaeger in stamreeksen, dl. 1, 1994, p. 444, 445, dl. 2, 2000, p. 1111, 1112.

Ik neig ertoe Van der Lely te volgen: het geslacht 's Gravesande te Delft zou niet in de mannelijke lijn, maar in vrouwelijke lijn van een bastaard uit het Henegouws-Hollandse gravenhuis afstammen. Om de herkomst van het wapen te achterhalen zou het onderzoek zich op Annitgen Pietersdr., de echtgenote van Doe Arentsz. (Aertsz.) (in de hierna volgende genealogie sub III), moeten richten. Daar Van der Lely echter in een ander opzicht, namelijk aangaande de eerste echtgenote van Arent Doe(n)sz. (hierna sub IV), niet goed geïnformeerd blijkt te zijn geweest⁸, is ten aanzien van de afstamming van Annitgen Pietersdr. van een bastaard uit het huis Avesnes een slag om de arm te houden.

Wat de afstamming in de mannelijke lijn van het Delftse geslacht 's Gravesande betreft, G.B.Ch. van der Feen heeft er in De Nederlandsche Leeuw, jg. 35 (1917), kol. 181-182 noot 4, op gewezen dat het zijn naam te danken had aan zijn herkomst uit 's-Gravenzande. Hij toonde aan dat de korenkoper Arent Doesen te Delft, van wie het geslacht 's Gravesande afstamde, een zoon was van Doe Arentsz., schepen van het ambacht van 's-Gravenzande (Zandambacht), wonende aan de Maasdijk aldaar. Diens weduwe Annitgen Pietersdr. had van 1595 tot 1601 een huis aan het Marktveld te 's-Gravenzande bezeten⁹.

Ik heb getracht met dezelfde zorgvuldigheid als voor Van der Feen kenmerkend was, in de zestiende-eeuwse bronnen van 's-Gravenzande en Zandambacht het spoor terug te volgen¹⁰. De stamreeks van het geslacht 's Gravesande te Delft is via de uitsluitend onder patronymica

⁸ Hij noemt haar "Anna van Bleiswijk Cornelisdr.", ovl. 24 febr. 1620, dochter van "Cornelis Gerritsz. van der Eijk ges[eg]t Bleiswijk", en kent haar het wapen Van der Eyck toe: een eikeboom (GA Delft, collectie Van der Lely, nr. 25, fol. 15, 35).

⁹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, resp. fol. 73v en 136v-137.

¹⁰ Oscar van den Arend, die zich in zijn Leidse proefschrift van 1993 als eerste met de hierna te noemen generaties I en II bezig heeft gehouden, heeft slechts laten zien hoe het n i e t moet. Hij noemt "Vranck Jansz. Copier joncker den Oudendijck" (= IIa) en "Wormer Jansz. Copier" (= IIId) als welgeborenen van 's-Gravenzande. Oscar van den Arend, Zeven lokale baljuwschappen in Holland, Hilversum 1993, p. 342, 460, 466, 472. Van hun welgeborenschap is mij niets gebleken.

aangetroffen generaties in 's-Gravenzande en Zandambacht terug te voeren tot Jan Dircxz., vermeld te Wassenaar sinds 1511.

Behalve degenen wier naam boven dit artikel vermeld staat, dank ik K.F. van Dijk, Drs. P. van der Hoeven en Drs. T. van der Vorm voor hun inbreng. Prof. Mr. O. Moorman van Kappen ben ik erkentelijk voor zijn adviezen.

I. Jan Dircxz., vermeld in de kerkrekeningen van Wassenaar 1511-1516, vanaf 1514 met de toenaam Ouderog(gen)¹¹, vermeld in het hofboek van Den Haag van 1512¹² ¹³;
tr. Hillegont Arentsdr.¹⁴, als weduwe van Jan Dircxz. vermeld in

¹¹ Algemeen Rijksarchief te Brussel, archief van de Grote Raad van Mechelen, beroepen uit Holland, dossier 322, d, p. 54, 66, 82, 96, 113, 136, e, p. 8, 27, 34.

¹² NA, archief van de grafelijkheidsrekenkamer, registers, nr. 712, fol. 33v. De Hofboeken van 's-Gravenhage 1458-1561, bewerkt door N.J. Pabon, 's-Gravenhage 1937, p. 300.

¹³ De woning van Jan Dircxz. met 20 morgen land was "tenden Haech houdt ofte bosche an de suytsijde vant tselve bosch gelegen in de ambocht van Wassenaer"; op 5 juli 1555 vrijwaren de vier zonen van Jan Dircxz. de koper Adriaen Hugenz. van der Velde (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 160-161v). Door de ligging in de hofboekwijk Tendenhout is de woning en zijn de opeenvolgende eigenaars in de Haagse hofboeken van 1458 tot 1562 gemakkelijk te bepalen (Hofboeken, ed. Pabon, p. 35, 36, 196, 300, 399. Die Haghe, Jaarboek 1950, p. 88, 89). De woning was vermoedelijk afkomstig van de kant van Jan Dircxz.'s vrouw. De vorige eigenaar was Lambrecht (Lam) Jansz. van Hout, vgl. de inschrijvingen in de kerkrekeningen van Wassenaar: 1508 "Lamb. Jansz. van Hout", 1509 "Lamb. van Hout", 1510 "Lam van Houts erven", 1511 "Jan Dircz. op Lam van Houtten woninck", 1513 "Jan Dircz. op Lam van Houten woninck ende besprac Aernt van Hout tot sijn memorien", 1514 "Lam van Houtten suagher" (Algemeen Rijksarchief te Brussel, archief van de Grote Raad van Mechelen, beroepen uit Holland, dossier 322, resp. d, p. 23, 31, 42, 54, 82, e, p. 34). De voorganger van Lambrecht Jansz. van Hout als eigenaar van de woning was Jan Aerntsz. van Hout (Hofboeken, ed. Pabon, p. 35, 36, 196). Deze was mogelijk een zoon van Aernt Jansz. (vgl. de corresponderende belendingen op 12 maart 1448 en 13 jan. 1456 in GA 's-Gravenhage, archief van de Heilige Geest te Scheveningen, nr. 1, resp. fol. 30-30v en fol. 30v-31).

¹⁴ Arentsdr. blijkens NA, archief van de Staten van Holland 1445-1572, nr. 197, fol. 37. Zij was mogelijk een dochter van Aernt Jansz. van Houten, ovl. na 18 sept. 1493 (GA Leiden, archieven van de kloosters, nr. 325).

de kohieren van de tiende penning 1544¹⁵.

Kinderen¹⁶ ¹⁷:

1. Vranck Jansz., volgt IIa.
2. Daniel Jansz., volgt IIb.
3. Arent Jansz., volgt IIc.
4. Wormbrecht (Worm) Jansz., volgt IID.

IIa. Vranck Jansz.¹⁸, op 8 en 9 nov. 1544 vermeld onder de "lantluyden" buiten 's-Gravenzande¹⁹, schepen van Zandambacht, nadien poorter en schepen van 's-Gravenzande, ovl. tussen 7 okt. 1556²⁰ en 10 dec. 1557²¹;
tr. 1e²² Maritgen Harmansdr., ovl. voor 12 dec. 1554²³;
tr. 2e voor 30 aug. 1556²⁴ Maritgen Jansdr., ovl. na 17 febr.

¹⁵ NA, archief van de Staten van Holland 1445-1572, nr. 469, fol. 15, nr. 524, fol. 7, vgl. nr. 197, fol. 37.

¹⁶ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 160-161v.

¹⁷ Op 15 okt. 1553 stellen de gebroeders Vranck, Daniel en Arent Jansz. zich borg voor Maerten Claesz. "van Scheveling" (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 73-74), die wellicht met een zuster van hen gehuwd of met hen verwant was.

¹⁸ J.M. Sernée, S.W.A. Drossaers en W.G. Feith, De archieven van kloosters en andere stichtingen in Delfland, 's-Gravenhage 1920, p. 276, 277, 327, 331, 372, 373, 375. De Nederlandsche Leeuw, jg. 33 (1915), kol. 331.

¹⁹ NA, archief van de Staten van Holland 1445-1572, nr. 215.

²⁰ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 228-229, 229-229v, 240v-241v, 241v-242.

²¹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 269-270.

²² GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 151, 229-229v, 240v-241v, 276v-278.

²³ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 151.

²⁴ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 65.

1558²⁵, eerder weduwe van Huybrecht Claesz.²⁶

Kinderen:

uit het eerste huwelijk²⁷ ²⁸:

1. Toentgen Vranckendr., ovl. na 7 okt. 1556.
2. Harman Vranckenz., ovl. na 7 okt. 1556.
3. Lambrecht Vranckenz., ovl. na 7 okt. 1556.
4. Jan Vranckenz., ovl. na 7 okt. 1556.
5. Apollonia Vranckendr., ovl. na 7 okt. 1556.
6. Joris Vranckenz., ovl. na 7 okt. 1556.

I Ib. Daniel Jansz., wonende aan de Oudendijk in Zandambacht, schepen van Zandambacht, ovl. tussen 4 okt. 1562²⁹ en 31 mei 1564³⁰; tr. 1e Jannitgen Florisdr., ovl. voor 14 juli 1557³¹; tr. 2e Cecilia (Celitgen) Arentsdr., ovl. na 31 mei 1564³²; zij hertr. mogelijk Cornelis Cornelisz. Stelman³³.

²⁵ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 276v-278.

²⁶ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 228-229, 241v-242.

²⁷ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 229-229v, 240v-241v.

²⁸ Op 7 okt. 1556 worden zes kinderen genoemd (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 229-229v, 240v-241v), op 17 febr. 1558 is sprake van "die 5 weeskinderen" (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 276v-278), op 4 juli 1561 blijkt een dochter, vermoedelijk gehuwd met Jan Pietersz. wonende aan de Maasdijk in Zandambacht, kinderloos te zijn overleden (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 295-295v. De Nederlandsche Leeuw, jg. 33 (1915), kol. 335).

²⁹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 317-317v.

³⁰ NA, archief van het Hof van Holland, nr. 1678.

³¹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 260v-261.

³² NA, archief van het Hof van Holland, nr. 1678.

³³ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 30, fol. 4-5 (Cornelis Cornelisz. Stelman "naesaet" van Daniel Jansz.), nr. 73, fol. 76v.

Kinderen:

uit het eerste huwelijk³⁴:

1. Barbar Danielsdr., ovl. na 14 juli 1557.
2. Maritgen Danielsdr., ovl. na 14 juli 1557³⁵.

uit het tweede huwelijk:

3. Maritgen Danielsdr., ovl. na 27 nov. 1623³⁶;
tr. Naaldwijk geref. 27 febr. 1600 Govert Jansz. van der Tack³⁷, snijder, ovl. tussen 5 juli 1617³⁸ en 1 mei 1619³⁹, eerder weduwnaar van Loontgen Aelbrechtsdr.⁴⁰
4. Pietertgen Danielsdr.;
tr. tussen 8 dec. 1597⁴¹ en 23 nov. 1598⁴² Lambrecht Heynricxz. Crommendijs, kleermaker, gerechtsbode van 's-Gravenzande en Zandambacht, schepen, burgemeester en Heilige Geestmeester van 's-Gravenzande, op 25 okt. 1640 "out ontrent 69 jaren"⁴³, ovl. tussen 15 juni 1641⁴⁴ en 26 april

³⁴ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 1, fol. 260v-261.

³⁵ Een Maritgen Danielsdr. tr. voor 4 juli 1583 Vranck Vranckenz. (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 66).

³⁶ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 68.

³⁷ De trouwinschrijving vermeldt "van Berck" als plaats van herkomst, mogelijk Berkel.

³⁸ GA Westland, voormalige gemeente Naaldwijk, rechterlijk archief, nr. 8, fol. 115-115v, 115v-116v.

³⁹ GA Westland, voormalige gemeente Naaldwijk, rechterlijk archief, nr. 8, fol. 158-158v, 158v-159.

⁴⁰ GA Westland, voormalige gemeente Naaldwijk, rechterlijk archief, nr. 9, fol. 130v-131v, nr. 10, fol. 48-49. Th.P. van Zijl, Kwartierstaat Van Zijl / Van Gaalen, 1994, p. 49, 50.

⁴¹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 67.

⁴² Als voren.

⁴³ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 104.

⁴⁴ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 4, fol. 29-30.

1643⁴⁵, zoon van Heynrick N.N. en Maritgen Jacobsdr.⁴⁶

- IIC. Arent Jansz.⁴⁷, poorter van 's-Gravenzande, nadien wonende aan de Maasdijk in Zandambacht, schepen van Zandambacht, [1560] "39 jaren"⁴⁸, ovl. tussen 1574 en 1575⁴⁹, na 24 febr. 1573⁵⁰; tr. Beatris Doe(n)sdr. (Doenen), ovl. na 1575⁵¹. Kind⁵²: Doe Arentsz. (Aertsz.), volgt III.
- IId. Wormbrecht (Worm) Jansz.⁵³, poorter, schepen, burgemeester en Heilige Geestmeester van 's-Gravenzande, op 1 okt. 1578 "out omtrent vijf ende vijftich jaeren"⁵⁴, op 28 juni 1590 oud 66 jaren⁵⁵, op 8 dec. 1597 voogd van Pietertgen Danielsdr., "zijn

⁴⁵ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 4, fol. 50v-51v.

⁴⁶ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 3, fol. 11-12, 31v-32v, 79-80.

⁴⁷ Sernée, Drossaers en Feith, a.w., p. 375, 376.

⁴⁸ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 65, "memorye van depositien", ongedateerde akte (tussen akten van 30 april 1560 en 14 juni 1560).

⁴⁹ NA, archief van de Ridderschap van Holland, nr. 1653, fol. 108-108v.

⁵⁰ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, oud-archief, inv. Hingman I nr. 175 = archief van de Heilige Geest te 's-Gravenzande, inv. Sernée, Drossaers en Feith nr. 97.

⁵¹ NA, archief van de Ridderschap van Holland, nr. 1653, fol. 108-108v.

⁵² Als voren.

⁵³ Sernée, Drossaers en Feith, a.w., p. 376. De Nederlandsche Leeuw, jg. 33 (1915), kol. 331, 332, jg. 34 (1916), kol. 77. Gabriël Gorris, H. Hardenberg, D. van der Meide en N.J. Pabon, Dorp aan de Vliet. Geschiedenis van Voorburg, derde druk Voorburg 1977, p. 91.

⁵⁴ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 65.

⁵⁵ De Wapenheraut, jg. 19 (1915), p. 422.

broeders dochter"⁵⁶, ovl. tussen 8 febr. 1599⁵⁷ en 17 juli 1600⁵⁸;
tr. 1e Maritgen Pietersdr., dochter van Pieter Mathijsz.
(Thijsz.) en N.N. Jansdr.⁵⁹;
tr. 2e Dignum Jacobsdr., ovl. voor 9 juni 1593⁶⁰, eerder weduwe
van Harman N.N.⁶¹;
tr. 3e na 14 juni 1594⁶² Trijn Claesdr. alias Trijn Conings⁶³,
begr. Monster 27 april 1620, eerder weduwe van Sier Siersz.⁶⁴ en
Huych Joppenz.⁶⁵
Kinderen:

⁵⁶ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 67.

⁵⁷ GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 24, rekening van de voogden van het weeskind van Davi(d)t Gerritsz. en Catharina Lenertsdr. over 1598, afgesloten 15 juni 1599.

⁵⁸ GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 24, rekening van de voogden van het weeskind van Davi(d)t Gerritsz. en Catharina Lenertsdr. over 1599, afgesloten 17 juli 1600, fol. 4v, 5v.

⁵⁹ De moeder van Maritgen Pietersdr. en eerste echtgenote van Pieter Mathijsz. (Thijsz.) was een dochter uit het eerste huwelijk van Jan Thonisz. met N.N. en aldus een volle zuster van Engeltgen Jansdr., echtgenote van Jan Pietersz. wonende aan de Maasdijk in Zandambacht. Jan Pietersz. aan de Maasdijk en Engeltgen Jansdr. hadden een zoon Anthonis (niet Daniel) Jansz., molenaar. Deze Jan Pietersz. was vermoedelijk eerder gehuwd met een dochter van Vranck Jansz. (IIa), zie noot 28; hij is niet te vereenzelvigen met Jan Pietersz., de zoon van Pieter Mathijsz. (Thijsz.). De Nederlandsche Leeuw, jg. 33 (1915), kol. 331-336.

⁶⁰ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 54v-55v.

⁶¹ Als voren.

⁶² GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 14.

⁶³ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 23, fol. 11-11v.

⁶⁴ Afgeleid uit GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 102, akte van 8 mei 1577, en archief van de weeskamer, nr. 14, akte van 14 juni 1594.

⁶⁵ GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 14, akte van 14 juni 1594.

uit het eerste huwelijk:

1. Adriaen Wormbrechtsz.⁶⁶, bakker⁶⁷, schepen en kerkmeester van Monster, rentmeester van de goederen van de kerk en van de Heilige Geest van Monster, op 28 juni 1590 oud 37 jaren⁶⁸, op 13 aug. 1593 "out ontrent 39 jaren", op 24 febr. 1594 "out ontrent 40 jaren", op 24 febr. 1596 "out ontrent 41 jaren", op 29 april 1596 "out ontrent 41 jaren", op 8, 21 en 22 febr. 1597 "out ontrent 42 jaren", op 26 maart 1599 "out ontrent 45 jaren"⁶⁹, op 23 jan. 1612 "out 58 jaren", op 26 april 1623 "out omtrent 69 jaren", op 28 juni 1623 "out ontrent 69 jaren"⁷⁰, op 12 dec. 1623 "out omtrent 70 jaren"⁷¹, op 22 febr. 1632 "out zijnde omtrent 78 jaren"⁷², op 4 mei 1638 "out ontrent vierentachtich jaeren", wonende te 's-Gravenzandel⁷³;
tr. voor 18 dec. 1580⁷⁴ Heyltgen Joppendr.⁷⁵, begr. Monster 15

⁶⁶ De Nederlandsche Leeuw, jg. 33 (1915), kol. 332, 335, 336, jg. 34 (1916), kol. 75, 82, jg. 73 (1956), kol. 282.

⁶⁷ In een Monsterse schepenakte van 22 juli 1589 is sprake van "wij Adriaen Wormbrechtsz. de backere van der Boochkan ende Willem Maertensz. op den Hoochwerff" en "wij Van der Boochcan ende Op den Hoochwerff" (GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 109, fol. 220-221).

⁶⁸ De Wapenheraut, jg. 19 (1915), p. 423.

⁶⁹ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 102.

⁷⁰ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 103.

⁷¹ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 158.

⁷² GA Westland, voormalige gemeente Monster, notariële archieven, nr. 6037.

⁷³ GA 's-Gravenhage, notariële archieven, nr. 156, fol. 128.

⁷⁴ Vgl. de corresponderende belendingen op 16 maart 1578 en 18 dec. 1580 in GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 109, resp. fol. 16-16v en fol. 58v-59.

⁷⁵ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 109, fol. 122v: ongedateerde akte (tussen akten van 3 okt. 1584 en 28 nov. 1584).

febr. 1622, eerder weduwe van Dirck Ansemsz.⁷⁶
Nageslacht.

2. Pieter Wormbrechtsz. (Wormen)⁷⁷, waard, taalman voor de vierschaar, gerechtsbode van 's-Gravenzande en Zandambacht, ovl. tussen 14 jan. of 14 febr. 1611⁷⁸ en 3 april 1617⁷⁹; tr. voor 29 sept. 1597 Nellitgen Jansdr.⁸⁰, ovl. na 14 mei 1624⁸¹; zij hertr. tussen 9 dec. 1619⁸² en 15 dec. 1620⁸³ Pieter Adriaensz. Hoyer⁸⁴.

Nageslacht in mannelijke lijn voert de naam Groenop, later Groenhof.

uit het tweede huwelijk⁸⁵:

3. Maritgen Wormbrechtsdr. (Wormen), op 9 juni 1593 "oudt weesende [op 2 nov. 1593 toegevoegd: ontrent] 15 jaeren"⁸⁶, ovl. Monster, begr. Monster 28 juli 1636;

⁷⁶ Als voren.

⁷⁷ De Nederlandsche Leeuw, jg. 33 (1915), kol. 332, 336, jg. 34 (1916), kol. 75, 77, 78, 81, 82.

⁷⁸ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 30, fol. 194-194v, 195-196.

⁷⁹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 68.

⁸⁰ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 67.

⁸¹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 31, fol. 129-130.

⁸² GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 68.

⁸³ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 31, fol. 57-58.

⁸⁴ De Nederlandsche Leeuw, jg. 34 (1916), kol. 73, 75-83. Nederland's Patriciaat, jg. 30 (1944), p. 137.

⁸⁵ GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 31, akte van 9 dec. 1600.

⁸⁶ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 54v-55v.

huw.voorw. 9 dec. 1600⁸⁷, tr. 1e Pieter Michielsz.⁸⁸, begr. Monster 5 okt. 1613, eerder weduwnaar van Willemtgen Jansdr.⁸⁹ en Floortgen Corsdr.⁹⁰;
tr. 2e tussen 30 juni 1614⁹¹ en 22 aug. 1614⁹² Jacob Jan Harpertsz.z. / Jacob Jansz. / Jacob Jansz. van der Valck⁹³, op 8 dec. 1630 "out omtrent 42 jaren"⁹⁴, ovl. na 26 juni 1638⁹⁵, zoon van Jan Harpertsz. en Joostgen Jacobsdr.⁹⁶

III. Doe Arentsz. (Aertsz.)⁹⁷, wonende aan de Maasdijk in Zandambacht, schepen van Zandambacht, kerkmeester van 's-Gravenzande en Zandambacht, ovl. tussen 22 febr. 1591⁹⁸ en 6

⁸⁷ GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 31.

⁸⁸ Zijn nageslacht voert de naam Seeman / Zeeman; zijn eerste echtgenote Willemtgen Jansdr. was eerder gehuwd met Pieter Pietersz. Zeeman (NA, archief van de Ridderschap van Holland, nr. 1653, fol. 93).

⁸⁹ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 140, akte van 17 juni 1588.

⁹⁰ GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 5, fol. 9-9v.

⁹¹ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 51, fol. 50.

⁹² GA Westland, voormalige gemeente Monster, archief van de weeskamer, nr. 5, fol. 85-85v.

⁹³ De Nederlandsche Leeuw, jg. 106 (1989), kol. 136.

⁹⁴ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 103.

⁹⁵ GA Westland, voormalige gemeente Monster, notariële archieven, nr. 6037.

⁹⁶ De Wapenheraut, jg. 24 (1920), p. 75, 79, 80.

⁹⁷ Sernée, Drossaers en Feith, a.w., p. 243. De Nederlandsche Leeuw, jg. 32 (1914), kol. 363, jg. 33 (1915), kol. 336, jg. 35 (1917), kol. 181-182 noot 4.

⁹⁸ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 73, fol. 59v.

okt. 1592⁹⁹;

tr. Annitgen Pietersdr., begr. Delft geref. Oude Kerk 21 nov. 1617, dochter van Pieter Cornelis Aer(n)tsz.z. / Pieter Cornelisz. (alias) Schout bij Nacht, postuum aangeduid als Pieter Schouten¹⁰⁰; zij hertr. voor 6 okt. 1592 Cornelis Arentsz. (Aertsz.)¹⁰¹, schepen van Wateringen, ovl. voor 2 nov. 1594¹⁰², eerder weduwnaar van Neeltgen Gerritsdr.¹⁰³; Annitgen Pietersdr. hertr. andermaal tussen 24 mei 1595¹⁰⁴ en 15 sept. 1597¹⁰⁵ Adriaen

⁹⁹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 73, fol. 76v.

¹⁰⁰ Arent Doe(n)sz. (IV) treedt op 19 febr. 1600 op onder de erfgenamen van Symon Pietersz. (GA Leiden, voormalige gemeente Voorhout, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 75-76, 76-77v) en op 24 maart 1620 onder die van Grietgen Pietersdr., weduwe van Jacob Jansz. van Dam (GA Leiden, rechterlijk archief, nr. 84 g, fol. 106-107). Symon Pietersz., schepen van Rijsenburg, wordt ook aangeduid als Symon Pieter Schouten (GA Leiden, voormalige gemeente Voorhout, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 48v-49v, 81-83). Hij is een zoon van Pieter Cornelis Aer(n)tsz.z. / Pieter Cornelisz. (alias) Schout bij Nacht, postuum aangeduid als Pieter Schouten, en diens weduwe Aechtgen Symonsdr. te Rijsenburg (NA, archief van de Ridderschap van Holland, nr. 1522, fol. 8v, nr. 1653, fol. 13-13v).
Pieter Cornelis Aer(n)tsz.z. / Pieter Cornelisz. (alias) Schout bij Nacht, ovl. tussen 1558 en 1559 (NA, archief van de abdij van Rijsenburg, resp. nr. 247, fol. 3, 15, en nr. 248, fol. 3, 14v), had uit mogelijk meer dan één huwelijk zeven kinderen. Zijn zoon Cornelis Pietersz. en zijn kleinzoon Pieter Jeroensz. voeren naderhand de naam De Goede. Tot zijn nakomelingen behoort Vincent van Gogh.

¹⁰¹ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 73, fol. 76v. Zijn nageslacht voert de namen Swartgen en De Bruyn.

¹⁰² NA, archief van de Nassause Domeinraad 1581-1811 met retroacta vanaf de dertiende eeuw, nr. 7380, fol. 35v. Ons Voorgeslacht, jg. 27 (1972), p. 175.

¹⁰³ GA Westland, voormalige gemeente Monster, rechterlijk archief, nr. 21, fol. 128v-129.

¹⁰⁴ Gemeente Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 73v, 73v-74.

¹⁰⁵ Gemeente Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 67.

(Aryen) Cornelisz.¹⁰⁶, landman, op 21 juli 1570 "out omtrent 24 jaren"¹⁰⁷, wonende in De Lier 1567-1586 "op Blijvenburch", "opte Roepoert", "up Sassebouts woning" of kortweg "upte woning" (om die reden ook wel met de naam Woningman aangeduid), 1586-1589 in het dorp "int Leyen Huys"¹⁰⁸ en sinds 1594 in Burgersdijk¹⁰⁹

¹⁰⁶ Uit GA Delft, notariële archieven, nr. 1598, akte van 15 maart 1631, blijkt dat Adriaen Cornelisz. - in de akte expliciet als "stiefvader" van Arent Doe(n)sz. aangeduid - zich op 9 okt. 1596 borg had gesteld voor [zijn zoon] Willem Adriaensz., korenkoper, wonende aan de Buitenwatersloot en gehuwd met Maritgen Cornelisdr., dochter van Cornelis Gerritsz. Backer, die zich destijds mede borg had gesteld, en zuster van Jannitgen Cornelisdr., echtgenote van Arent Doe(n)sz. Blijkens GA Vlaardingen, voormalige gemeente Vlaardingerambacht, rechterlijk archief, nr. 23, fol. 258v-259v, 260-260v, 260v-261, woonde Adriaen Cornelisz. op 9 okt. 1596 nog in De Lier en woonden Willem Adriaensz. en Cornelis Gerritsz. Backer toen in Vlaardingerambacht. Het nageslacht in mannelijke lijn van Adriaen Cornelisz. voert de naam Blijvenburch, naar diens eerste woning in De Lier. Twee van zijn zonen, Gerrit Adriaensz. en Jan Adriaensz., evenals het nageslacht van Gerrit Adriaensz. voeren sinds 1622 (GA Delft, notariële archieven, nr. 1587, akte van 25 aug. 1622) de naam Hoochgeboren, Jan Adriaensz., welgeboren man van Delfland, aanvankelijk de naam Hoochgeboren, naderhand de naam Blijvenburch. Gerrit Adriaensz. was in eerste echt gehuwd met Neeltgen Cornelisdr., een dochter van Cornelis Pietersz. de Goede. De laatstgenoemde was een broeder van Annitgen Pietersdr., weduwe van Doe Arentsz. (Aertsz.) (GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 73v, 73v-74), vgl. noot 100.

Zou de naam Hoochgeboren verband kunnen houden met het door Willem van der Lely aan Annitgen Pietersdr. toegeschreven wapen? Zou het wapen afgebeeld zijn geweest op een eventuele grafsteen van Adriaen Cornelisz. en Annitgen Pietersdr. in de Oude Kerk te Delft? De naam Hoochgeboren is overigens niet uniek, vgl. Ons Voorgeslacht, jg. 61 (2006), p. 527.

¹⁰⁷ Hoogheemraadschap van Delfland, oud-archief, nr. 2512 / 15 c.

¹⁰⁸ Het Leyen Huys wordt op 9 april 1586 door Griete Willemsdr., weduwe van Cornelis Jacobsz., verkocht aan haar zoon Adriaen Cornelisz. (GA Westland, voormalige gemeente De Lier, rechterlijk archief, nr. 33, fol. 37v-38, 38v-39. Lierse bronnen, bewerkt door K.F. van Dijk, dl. 6, 1992, p. 11), die het op 13 nov. 1589 verkoopt (GA Westland, voormalige gemeente De Lier, rechterlijk archief, nr. 33, fol. 64v-65. Lierse bronnen, dl. 6, 1992, p. 18).

In 1587 wordt Adriaen Cornelisz. "int Leyen Huys" aangeslagen voor de zgn. grote verponding (GA Westland, voormalige gemeente De Lier, oud-archief, nr. 61, p. 37. Lierse bronnen, dl. 4, 1986, p. 129). Zijn zoon Goris Adriaensz. woont

(in de parochie De Lier, maar in het ambacht Maasland¹¹⁰),
gezworene, kerkmeester, Heilige Geestmeester en
ambachtsbewaarder van De Lier, molenmeester van de Oude
Lierpolder, ouderling en diaken van de geref. gemeente De Lier,
koopt 26 okt. 1599 een huis aan de Buitenwatersloot buiten
Delft¹¹¹, lidmaat van de geref. gemeente Delft (tezamen met
Annitgen Pietersdr.) komende uit De Lier dec. 1599¹¹², ouderling

tezelfdertijd "opte Roepoert", d.i. de woning Blijvenburch (GA
Westland, voormalige gemeente De Lier, oud-archief, nr. 61, p.
35. Lierse bronnen, dl. 4, 1986, p. 128); hij zou later als
Gregorius Adriaensz. / Gregorius Adriani predikant te
Zwartewaal en Overschie worden.

¹⁰⁹ GA Westland, voormalige gemeente De Lier, oud-archief,
nr. 54, dl. 1, p. 123. Lierse bronnen, bewerkt door K.F. van
Dijk, dl. 2, 1982, p. 59.

¹¹⁰ Het is om die reden niet geheel uit te sluiten dat hij
identiek is met Adriaen Cornelisz. te Maasland, die op 5 febr.
1599 door Pieter Arentsz. (Aertsz.) Aelman gemachtigd wordt
tot verheffing van een leen voor diens echtgenote Aechtgen
Gerritsdr. (NA, archief van de abdij van Rijnsburg, nr. 700,
fol. 254v, vgl. fol. 38-38v. Ons Voorgeslacht, jg. 44 (1989),
p. 398).

Pieter Arentsz. (Aertsz.) Aelman tr. voor 4 febr. 1583
Aechtgen Gerritsdr. te Maasland (NA, archief van de Nassause
Domeinraad 1581-1811 met retroacta vanaf de dertiende eeuw,
nr. 7380, fol. 242. Ons Voorgeslacht, jg. 20-21 (1965-1966),
p. 589).

Pieter Arentsz. (Aertsz.) Aelman, wonende te Maaslandersluis,
trof ik eenmaal, op 14 maart 1606, in het rechterlijk archief
van 's-Gravenzande en Zandambacht aan (GA Westland, voormalige
gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 67,
inschrijvingen 1595-1614 tussen de rechte dagen 9 en 23 febr.
1615).

Bij het lezen van de naam Aelman denkt men onwillekeurig aan
Jan Aelman, een bastaard van graaf Willem III, aan wiens
nageslacht in de Hollandse duinstreek Mr. T.N. Schelhaas een
voortreffelijk artikel gewijd heeft: "Gequalificeert als
edelman te mogen jagen", in Jaarboek van het Centraal Bureau
voor Genealogie, dl. 34 (1980), p. 48-78.

¹¹¹ GA Delft, archief van de Kamer van Charitate, nr. 365,
rekening 1 jan. 1599-30 juni 1600. Het huis aan de noordzijde
van de Buitenwatersloot (GA Delft, archief van de hervormde
gemeente, nr. 465, dec. 1599), In de Groene Berrie geheten (GA
Delft, archief van de hervormde gemeente, nr. 467, 1608, sub
A), wordt door Annitgen Pietersdr. aan haar zoon Arent
Doe(n)sz. nagelaten (GA Delft, archief van de weeskamer, nr.
1923, fol. 1v).

¹¹² GA Delft, archief van de hervormde gemeente, nr. 465.

van de geref. gemeente Delft¹¹³, begr. Delft geref. Oude Kerk 4 okt. 1609, eerder weduwnaar van N.N. (Gorisdr.), zoon van Cornelis Jacobsz. en Margriete (Griete / Grietgen) Willemsdr.¹¹⁴ Kind: Arent Doe(n)sz. (Doesen) (van) 's Gravesande, volgt IV.

IV. Arent Doe(n)sz. (Doesen) (van) 's Gravesande¹¹⁵, korenkoper, houtkoper, op 8 juni 1611 "out 34 jaren ofte [...] daerontrent"¹¹⁶, achtereenvolgens wonende aan de Maasdijk in Zandambacht¹¹⁷, aan de Buitenwatersloot buiten Delft¹¹⁸, in het huis genaamd 's Gravesande aan de noordzijde van de Binnenwatersloot binnen Delft¹¹⁹ en (bij zijn overlijden) aan de Oude Delft, lidmaat van de geref. gemeente Delft (tezamen met Jannitgen Cornelisdr.) komende uit 's-Gravenzande dec. 1599¹²⁰,

¹¹³ GA Delft, archief van de hervormde gemeente, nr. 3, 26 juni en 8 juli 1606.

¹¹⁴ Cornelis Jacobsz., op 21 juli 1570 "out omtrent 63 jaren" (Hoogheemraadschap van Delfland, oud-archief, nr. 2512 / 15 c), ovl. voor 26 dec. 1579 (NA, archief van de familie Emants, nr. 81 a, charters gemerkt LL. Ons Voorgeslacht, jg. 47 (1992), p. 171), woont in 1557 en 1561 "up de woning", d.i. de pachtboerderij Blijvenburch, en bezit tegelijkertijd een door hem verhuurd huis in het dorp (NA, archief van de Staten van Holland 1445-1572, nr. 1015, fol. 2v, 4, nr. 1334, fol. 18v, 27v). Het laatste, het Leyen Huys, wordt door zijn weduwe Griete Willemsdr. op 9 april 1586 verkocht aan haar zoon Adriaen Cornelisz., vgl. noot 108.

¹¹⁵ Algemeen Nederlandsch Familieblad, jg. 2 (1885), p. 263, rechterkolom noot 1. De Nederlandsche Leeuw, jg. 32 (1914), kol. 363, jg. 35 (1917), kol. 181-182 noot 4. E.A. van Beresteyn, Grafmonumenten en grafzerken in de Oude Kerk te Delft, 1938, p. 66.

¹¹⁶ GA Delft, notariële archieven, nr. 1560.

¹¹⁷ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 122-122v.

¹¹⁸ GA Westland, voormalige gemeente 's-Gravenzande, rechterlijk archief, nr. 2, fol. 136v-137, 137v-138.

¹¹⁹ GA Delft, archief van de weeskamer, nr. 1923, fol. 1, vgl. archief van de Kamer van Charitate, nr. 365, rekening 1 juli 2004-31 dec. 1604, fol. 7v-8.

¹²⁰ GA Delft, archief van de hervormde gemeente, nr. 465. Ook zijn "moeye" Rutgen / Rusgen Pietersdr., een ongehuwde zuster van zijn moeder, liet zich gelijktijdig uit 's-Gravenzande overschrijven.

poorter van Delft 20 maart 1604¹²¹, begr. Delft geref. Oude Kerk 10 april 1638;
tr. 1e voor dec. 1599¹²² Jannitgen Cornelisdr., ovl. Delft 24 febr. 1620¹²³, begr. Delft geref. Oude Kerk 23 febr. 1620¹²⁴, dochter van Cornelis Gerritsz. Backer en Grietgen Jansdr.¹²⁵; huw.voorw. Delft 1 aug. 1620¹²⁶, tr. 2e Delft geref. 16 aug. 1620 Grietgen Pouwelsdr., ovl. na 26 juli 1635¹²⁷, vermoedelijk begr. Delft geref. Oude Kerk 17 sept. 1651.

Arent Doe(n)sz. en zijn nageslacht in mannelijke lijn voeren sedert 1619¹²⁸ de naam (Van) 's Gravesande; het wapen is sinds

¹²¹ GA Delft, rechterlijk archief, nr. 169, akte van 20 maart 1604, oud-archief, eerste afd.: 1246-1795, nr. 404, fol. 82.

¹²² GA Delft, archief van de hervormde gemeente, nr. 465.

¹²³ GA Delft, archief van de weeskamer, nr. 1923, fol. 1.

¹²⁴ De overlijdens- en de begraafdatum zijn met elkaar in tegenspraak.

¹²⁵ GA Delft, archief van de weeskamer, nr. 1923, fol. 9, notariële archieven, nr. 1585, akte van 24 maart/1 april 1621. Cornelis Gerritsz. heeft de naam Backer van zijn schoonvader, de vader van Grietgen Jansdr., Jan Jacobsz. Backer te Zegwaard, overgenomen; deze was al of werd tevens de stiefvader van Cornelis Gerritsz., daar hij met diens moeder Katharina (Trijntgen) Pietersdr., weduwe van Gerrit Claes Jacobsz.z. te Zegwaard, hertrouwde.

¹²⁶ GA Delft, notariële archieven, nr. 1584. De akte is verleden ten huize van Valck Yevenz., schipper, aan de Gasthuislaan te Delft, waar ook Grietgen Pouwelsdr. destijds woonde. Valck Yevenz., jonggezel, wonende te Voorburg, huwelijk aanvankelijk gestuit Delft geref. 27 mei 1607, tr. Delft geref. 5 aug. 1607 Maritgen Pouwelsdr., jongedochter, "van Delff", wonende "buyten de Watersloot". Arent Doe(n)sz. is op 14 okt. 1626 voogd van de kinderen van wijlen Valck Yevenz. verwekt bij Maritgen Pouwelsdr. (GA Leidschendam-Voorburg, voormalige gemeente Voorburg, rechterlijk archief, nr. 4, fol. 211v-212).

¹²⁷ GA Delft, notariële archieven, nr. 1828, akte 173.

¹²⁸ GA Delft, notariële archieven, nr. 1571, akte van 12 april 1619. Bij de inschrijving van het poorterschap op 20 maart 1604 (zie noot 121) duidde "van 's Grave(n)sande" nog de plaats van herkomst aan.

1665¹²⁹ overgeleverd.

¹²⁹ GA Delft, collectie Van der Lely, nr. 23, Oude Kerk, fol. 53. E.A. van Beresteyn, Grafmonumenten en grafzerken in de Oude Kerk te Delft, 1938, p. 99.

NASCHRIFT

Kort na het verschijnen van mijn artikel Het geslacht 's Gravesande te Delft, zijn herkomst en zijn wapen (gevierendeeld, 1 en 4 Henegouwen, 2 en 3 Holland) in De Nederlandsche Leeuw, jg. 125 (2008), p. 129-133, wees Mr. O. Schutte mij erop, dat de wapenbeschrijving onjuist was en dat het eerste en het vierde kwartier niet het wapen van Henegouwen, maar dat van Vlaanderen weergeven. Het wapen van de graven van Henegouwen en Holland had omschreven moeten worden als: gevierendeeld, 1 en 4 Vlaanderen, 2 en 3 Holland. Dit gehele gevierendeelde wapen is het wapen van het graafschap (en van de huidige Belgische provincie) Henegouwen gebleven. Ik heb de titel van mijn artikel aangepast.